Rijksinkoopsamenwerking
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Nota van Inlichtingen

Rijksinkoopsamenwerking

Bezoekadres
Rijkskantoor Beatrixpark
Wilhelmina van Pruisenweg 52
2595 AN Den Haag

Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Gegevens Marktconsultatie	
Titel marktconsultatie	Marktconsultatie virtualisatieplatformen
Opdrachtgever	Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Kenmerk	201865002.003.497

Vragen

Vraag 1	
Vraag	Consultatiedocument, vraag 3, fase 3 In fase 3 staat dat het nieuwe platform wordt overgedragen aan de reguliere IT-beheerorganisatie. Bedoelt u daarmee een beheerorganisatie die al bestaat (intern, een Rijksdienstverlener of een externe dienstverlener)? Of kan in het vervolgtraject ook een nieuwe externe IT-dienstverlener voor het structurele beheer worden geselecteerd?
Antwoord	Beide opties zijn mogelijk. We zien graag uw voorstellen tegemoet in de beantwoording op onze vragen. Per opdracht zal de overheid/nadere opdrachtgever aangeven welk organisatiedeel (intern dan wel extern) verantwoordelijk is voor beheer van het platform of product en op welke wijze de overdracht moet plaatsvinden.

Vraag 2	
Vraag	Hfdstuk 3, einddoel: Welke rol speelt de Taskforce gedurende de uitvoering van de verschillende opdrachten en over de verschillende opdrachten heen?

Antwoord	De Taskforce zal op een nader te bepalen moment de verantwoordelijkheid als dossierhouder voor het virtualisatiedossier overdragen aan de lijnorganisatie. Onderdeel van de overdracht zal zijn de uitkomsten van deze marktconsultatie. Zie ook beantwoording op vraag 3 en 12.

Vraag 3	
Vraag	Hfdstuk 3, Worden de einddoelstellingen van de TF structureel (organisatorisch en budgettair, mandaat etc) geborgd gedurende de uitvoering van de opdrachten zodat ook daadwerkelijk sturing plaatsvindt op deze doelstellingen?
Antwoord	Dit is inderdaad de intentie. De details zullen verder moeten worden uitgewerkt. We zien daarvoor graag uw voorstellen, randvoorwaarden enz. tegemoet in de beantwoording op onze vragen. Zie ook beantwoording op vraag 2 en 12.

Vraag 4	
Vraag	Consultatiedocument, vraag 3, fase 3 Op welk moment in het traject wordt bepaald wie het structurele beheer van het nieuwe platform uitvoert?
Antwoord	Bij gunning van de betreffende opdracht door een overheid/nadere opdrachtgever. Zie ook beantwoording op vraag 1 en 18.

Vraag 5	
Vraag	Consultatiedocument, vraag 3, fase 3 Kunnen implementatie en structureel beheer volgens u bij één partij liggen, of bij verschillende partijen? Als het verschillende partijen kunnen zijn: hoe worden de toekomstige beheerder en de acceptatie van de opgeleverde omgeving in het traject georganiseerd?
Antwoord	Beide opties zijn mogelijk. Zie ook beantwoording op vraag 1 en 18.

Vraag 6	
Vraag	Consultatiedocument, vraag 4 Overweegt u het voorbeeldbestek naast een indeling per type organisatie ook in te delen naar type workload en BIV-classificatie, met per klasse passende platformcategorieën?
Antwoord	Onze intentie is om een soort standaardbestek samen te stellen dat door overheden als startpunt gebruikt kan worden.

Vraag 7	
Vraag	Consultatiedocument, p. 3 en p. 11; vraag 1 Elke overheidsorganisatie kiest zelf haar platform en afname is vrijblijvend. Komt er een verwachting van hoeveel er gebruik wordt gemaakt van de shortlist van dienstverleners en de gezamenlijke kennisproducten? En welke prikkel ziet u voor dienstverleners om daarin te investeren voordat er opdrachten zijn?
Antwoord	Zie marktconsultatiedocument. Het is op dit moment moeilijk in te schatten wat de financiële omvang is van eventuele opdrachten. We kunnen wel melden dat in dit stadium meer dan 10 (Rijks)overheden geïnteresseerd zijn in deze marktconsultatie. Mogelijk sluiten andere geïnteresseerde partijen op een later moment aan. Er waren bijvoorbeeld tijdens de inlichtingenbijeenkomst vertegenwoordigers van meer dan 20 (mede)overheden aanwezig. In de presentatie tijdens de inlichtingenbijeenkomst is aangegeven waarom wij denken dat het voor dienstverleners interessant is om mee te doen aan dit initiatief. Dat gaat om het volgende: Het betreft een grote opgave voor een meerderheid van de overheden. Het is daarmee ook in financiële zin een grote opgave en dus is er potentieel veel omzet voor marktpartijen. Zeer actueel en maatschappelijk relevant Daarmee interessant voor personeel/ binding Het gaat om opdrachten aan het fundament van IT-omgevingen van overheden en daarmee potentieel om langjarige verbintenissen met marktpartijen Capaciteitsdeling met andere dienstverleners (ter oplossing van personeelsschaarste) Reduceren van repeterende onderdelen van projecten, waardoor het interessante werk overblijft en het wiel niet opnieuw hoeft te worden uitgevonden.

Vraag 8	
Vraag	U geeft aan dat toekomstige opdrachten door de afzonderlijke (Rijks)overheidsorganisaties worden verstrekt en dat deze organisaties zelf bepalen via welke contractuele route dit plaatsvindt. Hoe verhoudt deze decentrale opdrachtverstrekking zich tot de ambitie om een gezamenlijk ecosysteem van dienstverleners op te bouwen? En hoe wordt geborgd dat kennis, ervaring, aanpakken en capaciteit vanuit het ecosysteem effectief kunnen worden ingezet wanneer opdrachtgevers verschillende mantelovereenkomsten en contractuele routes hanteren?
Antwoord	Zie beantwoording op vraag 12, 29 en 33.

Vraag 9	
Vraag	Is de beoogde shortlist van technologieën primair bedoeld als richtinggevend hulpmiddel voor individuele overheidsorganisaties, of wordt beoogd om Rijksbreed tot verdere standaardisatie op een beperkt aantal platformen te komen? Hoe wordt geborgd dat deze shortlist kan meebewegen met technologische en marktontwikkelingen en wordt voorzien in een periodieke herijking?
Antwoord	De beoogde shortlist is een denkrichting en zal, mede afhankelijk van de reactie uit deze marktconsultatie, verder conceptueel moeten worden ontwikkeld. Tijdens de inlichtingenbijeenkomst is gewezen op de risico's van enerzijds een te grote focus op één technologie en anderzijds een lappendeken aan technologieën. Om die redenen kan de shortlist worden gezien als een handreiking voor individuele overheidsorganisaties met als achterliggend doel om te convergeren naar een beperkte set technologieën. Borging door middel van 'open' ecosysteem. Door de overheden zullen periodiek marktverkenningen worden uitgevoerd, zoals via het rapport 'Op Weg naar Weerbare Virtualisatie' en via deze marktconsultatie.

Vraag 10	
Vraag	Welke criteria verwacht u leidend te laten zijn bij het identificeren van de beoogde shortlist van technologieën? Hoe worden daarbij onder meer continuïteit, security, digitale autonomie/soevereiniteit, open standaarden, exit-mogelijkheden, functionaliteit, TCO, migratie-impact, marktmaturiteit en beschikbaarheid van kennis en capaciteit tegen elkaar afgewogen?
Antwoord	Elke overheid/ nadere opdrachtgever zal zelf bepalen welke criteria van belang zijn bij het kiezen van één of meerdere virtualisatieplatformen. Graag verwijzen we naar het rapport 'Op weg naar weerbare virtualisatie'. Het staat daarbij elke overheid/nadere opdrachtgever vrij om te kiezen voor een product die niet in de shortlist genoemd is. Een shortlist is dus niet hetzelfde als uitsluiting van daarin ontbrekende producten.

Vraag 11	
Vraag	U stelt te willen komen tot een eco systeem bestaande uit opdrachtgevers een shortlist van dienstverleners en een shortlist van technologie leveranciers. Wij nemen aan dat de nu voorliggende marktconsultatie niet leidt tot daadwerkelijk selectie van partijen voor één van beide shortlists. Klopt dat?
Antwoord	Ja, dat klopt.

Vraag 12	
Vraag	Indien deze aanname inderdaad klopt, hoe ziet u de totstandkoming van het beschreven eco-systeem in termen van procestappen na deze marktconsultatie?
Antwoord	Stap 1: afronden marktconsultatie met eindverslag Stap 2: opwerken eindverslag tot voorbeeld bestek Stap 3: consultatie met geïnteresseerde overheden over vervolg, inclusief afspraken over en instemming met (high level) governance Afhankelijk van de uitkomst van stap 3 worden vervolgstappen met overheden/nadere opdrachtgevers en potentiële opdrachtnemers verkend. We zien uw voorstellen hierin graag tegemoet.

Vraag 13	
Vraag	Indien deze aanname niet klopt, hoe (proces en criteria) stelt u vast welke partijen in aanmerking komen voor deelname aan het eco systeem?
Antwoord	Zie beantwoording op vraag 12.

Vraag 14	
Vraag	U geeft aan via deze marktconsultatie een shortlist van geïnteresseerde en capabele dienstverleners te willen identificeren waarmee overheden vervolggesprekken kunnen voeren en dat het beoogde ecosysteem geen gesloten systeem is. Op basis van welke criteria wordt bepaald welke dienstverleners tot deze shortlist en het ecosysteem worden gerekend en hoe voorziet u de toekomstige toe- en uittreding van dienstverleners? Welke rol voorziet u vervolgens voor het ecosysteem bij toekomstige opdrachtverstrekking: dient het ecosysteem primair voor kennisdeling en marktontwikkeling, of is het tevens bedoeld als vertrekpunt voor opdrachtgevers bij het identificeren van geschikte dienstverleners, waarna opdrachtverstrekking plaatsvindt binnen de toepasselijke aanbestedingsrechtelijke en contractuele kaders?
Antwoord	De bereidheid om samen te werken conform de doelstellingen van het ecosysteem. Deelname is in principe op vrijwillige basis. De rol voor het ecosysteem is beide.

Vraag 15	
Vraag	Kan een dienstverlener die fase 0 en/of fase 1 uitvoert en daarin technologie-agnostisch adviseert, vervolgens ook deelnemen aan of worden gecontracteerd voor fase 2 en/of fase 3 bij dezelfde opdrachtgever? Zo ja, welke waarborgen acht u noodzakelijk om onafhankelijkheid en een gelijk speelveld te borgen?
Antwoord	Ja, dat is zeker de bedoeling, hoewel daar in dit stadium geen garanties voor kunnen worden gegeven. Omgekeerd is wel van belang: elk advies dat in een eerdere fase wordt uitgebracht, dient dusdanig te zijn dat andere partijen daarop kunnen voortborduren in de daarop volgende fases, zowel technisch als juridisch. Er mogen dus bijvoorbeeld geen intellectuele eigendomsrechten in de weg worden gelegd. Hiermee borgen we dat er in elke fase zoveel mogelijk een gelijk speelveld ontstaat.

Vraag 16	
Vraag	Consultatiedocument, p. 3 en p. 7 Worden voor een mini-competitie alleen partijen van de shortlist uitgenodigd, of kunnen ook andere partijen inschrijven? Welke aanbestedingsgrenzen en voorwaarden gelden daarbij?
Antwoord	Voor een mini-competitie komen de partijen in aanmerking waarmee een contractuele relatie in de vorm van bijvoorbeeld een raamovereenkomst bestaat voor de scope van de mini-competitie conform de geldende wet- en regelgeving en de contractuele voorwaarden die een overheid/nadere opdrachtgever heeft zoals bijvoorbeeld een geldende raamovereenkomst en dergelijke.

Vraag 17	
Vraag	Tijdens de informatiesessie gaf u aan dat u primair gebruik wenst te maken van bestaande Europees aanbestede rijksbrede mantels zoals RVICTO. Welke invloed verwacht u dat eventuele deelname aan het eco systeem heeft in uiteindelijke beoordeling en gunningsbeslissingen onder deze raamovereenkomsten?
Antwoord	In de verstrekking van opdrachten door deelnemende overheidsorganisaties is het ecosysteem te beschouwen als een soort voorportaal. De daadwerkelijke gunning van opdrachten doen de deelnemende overheden/nadere opdrachtgevers zelf, waarin per overheid/nadere opdrachtgever de bestaande (raam)overeenkomsten, waaronder bijvoorbeeld de raamovereenkomst RVICTO26|MDA-II, bepalen welke procedure de betreffende overheid/nadere opdrachtgever gebruikt en onder welke algemene voorwaarden om de juiste leverancier te selecteren. Daarbij kan een overheid/nadere opdrachtgever de deelname aan het ecosysteem als verplicht of gewenst gunningscriterium opnemen, maar is daartoe niet verplicht. De definitieve subgunningscriteria zullen door de Deelnemende overheden/nadere opdrachtgevers per uitvraag nader worden uitgewerkt. De rol van deelname aan het ecosysteem in de door de Deelnemer nader uit te werken subgunningscriteria/kwaliteitswensen en de hierop te baseren beoordeling is nu nog niet te bepalen en is uiteindelijk een keuze van de betreffende Deelnemer. De bedoeling van onder andere deze marktconsultatie is dat het ecosysteem door overheden/nadere

	opdrachtgevers als dusdanig attractief wordt ervaren, dat zij dit wel mee gaan nemen in de gunningscriteria.

Vraag 18	
Vraag	Zijn jullie nadrukkelijk op zoek naar meerdere technische virtualisatie platformen van verschillende leveranciers of is er ook een oplossing denkbaar waarin (o.a.) open standaarden, uitwisselbaarheid, evt icm open source de belangrijkste (technische) voorwaarden zijn voor het selecteren van een nieuw virtualisatieplatform zodat de uitwisselbaarheid van virtualisatieleveranciers wordt vereenvoudigd?
Antwoord	Het rapport 'Op weg naar Weerbare Virtualisatie' geeft aan dat strategische keuzes gemaakt moeten worden. Deze keuzes kunnen per opdrachtgever verschillend zijn. De omvang/grootte van de organisatie en het type organisatie kunnen hierbij van invloed zijn. We zijn op zoek naar partijen die kunnen helpen bij (fit-gap) analyse, technologie-selectie en implementatie. De afweging tussen bijvoorbeeld een multi-vendorstrategie, open standaarden, open source of andere manieren om leveranciersafhankelijkheid te verminderen, is juist onderdeel van de analyse.

Vraag 19	
Vraag	De leveranciers zullen werken vanuit verschillende (raamwerk) overeenkomsten. Veel opdrachten zullen bijvoorbeeld vanuit RVICTO worden gestart wat in eerste instantie niet uitgaat van een partnership model tussen de geselecteerde leveranciers. Hoe ziet de TF de totstandkoming van een parntership model zoals uitgewerkt in de ProRail casus voor zich?
Antwoord	Zie de beantwoording op vraag 12.

Vraag 20	
Vraag	Welke invloed verwacht u dat eventuele deelname aan het eco systeem heeft in uiteindelijke beoordeling en gunningsbeslissingen in geval van aanbestedingen die niet onder de rijksbrede mantels vallen?
Antwoord	In algemene zin zal gunning van opdrachten onder overeenkomsten plaatsvinden op basis van de in de betreffende aanvragen geformuleerde subgunningscriteria. Deze zullen door overheden/nadere opdrachtgevers nader worden uitgewerkt. De rol van deelname aan het ecosysteem in de door de Deelnemer nader uit te werken subgunningscriteria/ kwaliteitswensen en de hierop te baseren beoordeling is nu nog niet te bepalen en is uiteindelijk een keuze van de betreffende Deelnemer . Zie hierbij ook het antwoord op vraag 17.

Vraag 21	
Vraag	Consultatiedocument, p. 3; presentatie inlichtingenbijeenkomst, contracteerroutes De voorkeur gaat uit naar bestaande contracten en de vernieuwde RVICTO-mantel, die rond 1 april 2027 wordt verwacht. Welke bestaande overeenkomsten komen in aanmerking voor dienstverlening rond virtualisatie? En valt die dienstverlening binnen de scope van RVICTO? Hoe kunnen dienstverleners die niet op die overeenkomsten staan toetreden, direct of via onderaanneming?
Antwoord	Volgens de huidige planning wordt de nieuwe raamovereenkomst RVICTO26|MDA-II (Maatwerk Diensten Applicaties) inderdaad rond april 2027 definitief gegund. Hierbinnen kunnen diverse Deelnemers opdrachten verstrekken voor operationeel/tactische ICT/IV-diensten (met resultaatverplichting), zoals de volgende gerelateerd aan virtualisatie technologieën: Fase 0: Analyse en ondersteuning bij selectie van virtualisatie technologie, producten en/of functionaliteit, mits geen strategisch advies wordt gevraagd* Fase 1: Een fit-gap analyse: Een verschillenanalyse tussen het huidige platform en de diverse / geselecteerde alternatieven van virtualisatie technologieën, mits geen strategisch advies wordt gevraagd* Fase 2: Inhoudelijke ondersteuning/bijdrage van expertise bij inkooptrajecten gericht op de selectie van virtualisatie technologie, mits het geen implementatiebegeleiding is bij eenzelfde strategische (IT-sourcing) adviesopdracht* Fase 3: Ondersteuning bij de implementatie van virtualisatie technologie

	Inkoop van applicaties/systemen/platformen vindt in beginsel niet in deze (RVICTO26|MDA-II) raamovereenkomst plaats. Een uitzondering hiervoor is mogelijk als een opdracht voor een integreerde oplossing/dienst wordt verstrekt, de inzet van ICT/IV professionals ten minste 60% van de geraamde opdrachtwaarde vertegenwoordigt, en de samenvoeging met het resterende gedeelte noodzakelijk is voor het leveren van de gevraagde prestatie. De opdracht kan dan worden aangemerkt als een geïntegreerde oplossing of dienst die binnen de reikwijdte van deze raamovereenkomst valt. Het resterende gedeelte kan aanvullende onderdelen betreffen, zoals softwarecomponenten, hardwarevoorzieningen, infrastructuurdiensten en andere ondersteunende elementen die noodzakelijk zijn om de prestatie te leveren. (*) Indien de opdracht van de Deelnemer een strategische adviescomponent heeft, zoals een advies voor een strategische IT-sourcingsvraag, is niet de RVICTO maar de raamovereenkomst voor Strategisch ICT Maatwerk Advies (SIMA) 2026 de best passende raamovereenkomst voor opdrachtverstrekking. De categorie ICT-Professionals kan de Deelnemer adviseren bij zijn keuze wat voor zijn opdracht de best passende raamovereenkomst is. Dat geldt zowel voor rechtstreekse deelname als in de hoedanigheid van onderaannemer. In zijn algemeenheid is latere rechtstreekse toetreding onder de aanbestedingsregelgeving vaak lastiger dan als onderaannemer. Dienstverleners die geen opdrachtnemer zijn binnen de toekomstige raamovereenkomst, kunnen binnen deze raamovereenkomst dan alleen nog als onderaannemer/derde door de hoofdaannemer (=opdrachtnemer) ingezet worden op opdrachten, mits de Deelnemer hier goedkeuring voor geeft. De Deelnemer weigert deze goedkeuring niet op onredelijke gronden. Of de hoofdaannemer bij een opdracht gebruik wil maken van inzet van onderaannemers/derden en zo ja welke partij voor welk deel van de opdracht, is aan de betreffende hoofdaannemer. De hoofdaannemer geeft in zijn offerte aan of en, zo ja, welke onderaannemer(s)/derden hij waarvoor wil inzetten.

Vraag 22	
Vraag	De marktconsultatie noemt mini-competities onder bestaande of nog af te sluiten mantelovereenkomsten als voorkeursroute (pagina 3): Hoe wordt bij de selectie en contractering van dienstverleners rekening gehouden met kleinere, technisch gespecialiseerde organisaties die beschikken over diepgaande expertise en relevante referenties, maar niet over de personele capaciteit of omzetomvang van grote IT-dienstverleners. Worden eventuele geschiktheidseisen, zoals minimale omzet, personeelsomvang, referenties en beschikbare capaciteit, proportioneel afgestemd op de omvang en complexiteit van de afzonderlijke deelopdrachten?
Antwoord	Deze vraag kan in dit stadium niet worden beantwoord. De wijze van en procedure voor elke uitvraag wordt bepaald door elke individuele Deelnemer. Vanuit deze marktconsultatie reiken we graag de handvatten hiervoor aan, maar kunnen we geen zaken bepalen. Uiteindelijk bepalen overheden/nadere opdrachtgevers in geval van nieuwe aanbestedingen wat de geschiktheidseisen en gunningscriteria zullen zijn. We zien graag uw voorstellen tegemoet. Zie ook beantwoording op vraag 17, 20 en 21.

Vraag 23	
Vraag	Wordt bij de opdrachtverstrekking onderscheid gemaakt tussen organisaties die hun infrastructuur structureel door een externe dienstverlener willen laten beheren en organisaties die uiteindelijk zelfstandig verantwoordelijk willen worden voor het beheer? En wordt expliciet ruimte geboden voor een dienstverleningstraject waarin ontwerp, implementatie, tijdelijk beheer, training en kennisoverdracht gefaseerd worden uitgevoerd?
Antwoord	Dat is op dit moment niet bekend. Uiteindelijk bepalen individuele overheden de precieze scope van een opdracht. De gewenste rol van de dienstverlener hangt per overheid/nadere opdrachtgever af van (sourcing) keuzes, prioriteiten, kennis en capaciteit. Ja. Zoals aangegeven in de presentatie tijdens de inlichtingenbijeenkomst: overheden kunnen ook de hele scope in één opdracht geven.

Vraag 24	
Vraag	Indien fasen 0 t/m 3 afzonderlijk worden opgedragen en mogelijk door verschillende dienstverleners worden uitgevoerd, hoe wordt beoogd samenhang in architectuur, besluitvorming, overdracht en verantwoordelijkheid over de gehele transformatie te borgen?

	Welke ruimte ziet u daarbij voor modellen waarin één dienstverlener integrale verantwoordelijkheid draagt en waar nodig samenwerkt met specialistische partijen uit het ecosysteem?
Antwoord	Zie beantwoording op vraag 23. Modellen waarin één dienstverlener integrale verantwoordelijkheid neemt zijn mogelijk.

Vraag 25	
Vraag	Consultatiedocument, vraag 1c en 1d Wie wordt eigenaar van gezamenlijk ontwikkelde documentatie, draaiboeken en standaarden? Mogen deelnemers die ook buiten het ecosysteem hergebruiken? En wordt de inspanning voor kennisdeling vergoed?
Antwoord	Dit is afhankelijk van de precieze scope van een opdracht, maar in principe wordt de individuele overheidsorganisatie eigenaar. Door middel van de overeen te komen governance (zie beantwoording vraag 12) worden deze documenten gedeeld binnen het ecosysteem bij de aangesloten overheden/nadere opdrachtgevers.

Vraag 26	
Vraag	Consultatiedocument, p. 7; vraag 1d Wie voert de regie over het ecosysteem, en met welk mandaat? Voorziet u een vaste overlegstructuur, zoals een architectuurboard of een periodieke prestatiemeting? Zo ja, wie zit die voor?
Antwoord	Deze vraag kan in dit stadium niet eenduidig worden beantwoord. We zien graag uw voorstellen tegemoet. Zie ook beantwoording op vraag 3 en 12.

Vraag 27	
Vraag	Kamerbrief stand van zaken NDS en cloud (juli 2026) Hoe verhoudt de uitkomst van deze consultatie zich tot de soevereine overheidscloud in de overheidsdatacenters, en tot het daarvoor aangekondigde sourcingtraject met de markt?
Antwoord	Op dit moment wordt er een proof of concept gedaan met een interne, op basis van open source technologie gebaseerde, overheidscloud. Het ontwerp hiervan is openbaar: https://www.digitaleoverheid.nl/nieuws-nds/nds-cloud-mijlpaal-publicatie-van-het-ontwerp/ Bij een succesvolle proof of concept, is het de verwachting dat er op basis van deze technologie een reguliere overheidscloud dienstverlening wordt gerealiseerd. Dat betekent niet dat alle overheden daarheen zullen migreren. Daarnaast kan het ook zijn dat overheidsorganisaties in die migratie behoefte hebben aan externe expertise. De geboden soevereine overheidscloud biedt immers een andere platform dan nu in gebruik.

Vraag 28	
Vraag	Wij kennen en begrijpen de geschetste aanleidingen voor het versnellen van de soevereiniteit van overheidsorganisaties en dat elke organisaties daarin zijn eigen dynamiek en context kent. Echter virtualisatie is – weliswaar een wezenlijke maar tegelijkertijd - slechts 1 laag in de totale stack van digitale producten en diensten waar de noodzakelijke verhoging van weerbaarheid en soevereiniteit noodzakelijk is. In hoeverre is overwogen om een eco systeem te vormen dat rijksorganisaties helpt meer integraal te faciliteren in dit complexe en steeds strategischer wordende vraagstuk?
Antwoord	Vooralsnog is bewust gekozen om ons als programma te concentreren op virtualisatieplatformen. Dat onderwerp is al complex genoeg om voldoende voortgang te boeken. Uiteraard vindt regelmatig afstemming plaats met dossierhouders van aanpalende onderwerpen. Hierbij staan thema's als doelmatigheid en kennisdeling voorop. We willen bevorderen dat complexe vraagstukken in samenhang worden opgepakt door betrokken Rijksoverheden. Concrete voorbeelden hiervan zijn de Rijksbrede Strategie IT-sourcing en het Rijksbrede Cloudbeleid.

Vraag 29	
Vraag	Hoe ziet u de verdeling van verantwoordelijkheden tussen samenwerking en kennisdeling binnen het ecosysteem enerzijds en de individuele verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid van dienstverleners voor concrete opdrachten anderzijds? Welke kennis, documentatie, methodieken, tooling en andere assets ziet u als collectief herbruikbaar binnen het ecosysteem en welke onderdelen kunnen leverancier specifiek en/of intellectueel eigendom van de individuele dienstverlener blijven?

Antwoord	Hier lijkt een tegenstelling te worden geponeerd tussen samenwerking in het ecosysteem en individuele opdrachtverantwoordelijkheid. Deze tegenstelling zien wij niet. De basis voor opdrachtverstrekking en dienstverlening is een overeenkomst tussen overheid/nadere opdrachtgever en opdrachtnemer. Daarboven stellen we voor om via een samenwerkingsconstruct (b.v. via intentieverklaringen en/of een Dynamisch Aankoopsysteem) overkoepelende afspraken te maken binnen het ecosysteem. De intentie van het construct is dat vervolgens producten ('deliverables') uit zo'n overeenkomst worden gedeeld met andere overheden/nadere opdrachtgevers en opdrachtnemers. De waarborgen rondom kennisdeling dienen nader te worden bepaald. Hiervoor dient deze marktconsultatie. Wij vragen de deelnemers om: Standpunten te bepalen: Wat werkt wel en niet? Met voorstellen te komen: Hoe richt u scope, contract en governance in? Eventuele voorwaarden te stellen: Welke afhankelijkheden, risico's en maatregelen ziet u? Bewijsvoering: Welke referenties of praktijkervaring ondersteunen de voorgaande drie punten? Voor wat betreft het tweede punt zien wij graag voorstellen van de markt tegemoet. In principe berusten intellectueel eigendomsrechten bij de betreffende partijen conform de ARBIT (Algemene Rijksvoorwaarden bij IT-overeenkomsten), tenzij daar specifiek andere afspraken over worden gemaakt. De uiteindelijke beslissing om producten ter beschikking te stellen voor (collectief) hergebruik ligt bij de betrokken overheden/nadere opdrachtgever. Overwegingen op b.v. het gebied van veiligheid kunnen ertoe leiden dat bepaalde (delen van) producten niet ter kennisdeling worden aangeboden. Denk hierbij b.v. aan vertrouwelijke informatie over IT-omgevingen. Wel verwachten we dat opdrachtnemers in het eco systeem bereid zijn om toe te staan dat de adviezen die zij tegen betaling uitbrengen met andere partijen (zowel overheden/nadere opdrachtgevers als opdrachtnemers) in het eco systeem mogen worden gedeeld.

Vraag 30	
Vraag	In de marktconsultatie worden verschillende werkzaamheden beschreven rondom analyse, technologiekeuze, implementatie en migratie, terwijl in Bijlage A ook wordt ingegaan op de structurele inrichting en het beheer van de toekomstige virtualisatieplatformen. Kan BZK verduidelijken welke rol voor de te selecteren dienstverleners wordt beoogd? 1) Worden partijen gezocht die verantwoordelijk zijn voor de implementatie en migratie en de gerealiseerde omgeving vervolgens overdragen aan een beheerorganisatie van de opdrachtgever, of 2) worden partijen gezocht die naast implementatie en migratie ook verantwoordelijk worden voor het structurele beheer en de doorontwikkeling van de gerealiseerde dienstverlening?
Antwoord	Bijlage A (Adviesrapport Op weg naar Weerbare Virtualisatie) is niet voorschrijvend bedoeld, maar faciliterend om handelingsperspectief te bieden aan overheden. Vooropgesteld dat de genoemde fasering illustratief is bedoeld, kunnen we fase 4 (Beheer) meenemen in de scope. Zo'n fase 4 kan zowel intern als extern belegd kunnen worden.

Vraag 31	
Vraag	In de marktconsultatie wordt aangegeven dat analyses technologieonafhankelijk moeten worden uitgevoerd. Wordt van dienstverleners verwacht dat zij volledig technologieonafhankelijk adviseren, of kunnen partijen met aantoonbare specialistische expertise in specifieke technologieën, zoals open-source technieken, eveneens deelnemen aan analyse- en selectietrajecten?
Antwoord	Voor beide soorten dienstverleners is ruimte. Afhankelijk van de opdracht kan technologieonafhankelijk advies uitgevraagd worden.

Vraag 32	
Vraag	Kan de opdrachtgever een indicatie geven van het verwachte aantal deelopdrachten, de gemiddelde omvang en de verwachte spreiding van opdrachten over de komende jaren? En wordt overwogen om binnen het ecosysteem met een indicatieve capaciteitsplanning te werken, zodat gespecialiseerde leveranciers tijdig capaciteit kunnen reserveren en opschalen?
Antwoord	Dit is niet bekend. Zie ook beantwoording op vraag 7. Een indicatieve capaciteitsplanning kan interessant zijn om te voorkomen dat er capaciteitsproblemen ontstaan door veel gelijktijdige gelijksoortige opdrachten. Graag zien we uw concrete voorstellen hierover tegemoet.

Vraag 33	
Vraag	De Taskforce is op zoek naar een ecosysteem bestaat uit potentiële opdrachtgevers, een shortlist van ICT-dienstverleners en een shortlist van technologieën. Indien potentiële opdrachten gaan lopen via bestaande mantels, hoe ziet de TF dan de totstandkoming van een dergelijk ecosysteem als leveranciers geen onderdeel zijn van de bestaande mantels?
Antwoord	Vooropgesteld, conform de aanbestedingswet kunnen overheden alleen opdrachten verstrekken aan gecontracteerde partijen. Naast bestaande of nog af te sluiten mantelovereenkomsten hebben overheden mogelijk eigen overeenkomsten. Immers, niet alle overheden participeren in Rijksbrede mantels. Opdrachtverstrekking kan dus plaatsen vinden via het totaal aan aanwezige of nog af te sluiten overeenkomsten. Omdat deze situatie potentieel een veelheid aan dienstverleners oplevert, willen we dit aantal via het ecosysteem terugbrengen naar werkbare aantallen. Echter, ook hier gelden de regels van de aanbestedingswet in de zin dat gecontracteerde partijen niet kunnen worden uitgesloten.

Vraag 34	
Vraag	Welke concrete eisen, classificaties en toetsingscriteria verwacht u voor digitale autonomie, soevereiniteit, beveiliging en de verwerking van gerubriceerde informatie bij de beoordeling van technologieën en dienstverlening?
Antwoord	We verwachten in dit stadium geen concrete eisen, classificaties en toetsingscriteria voor beoordeling van technologieën en dienstverlening. Per opdracht of overheid/nadere opdrachtgever zullen de criteria hiervoor opgesteld worden. We zien eventuele voorstellen met belangstelling tegemoet.

Vraag 35	
Vraag	Welke status heeft het 'Adviesrapport Weerbare Virtualisatie' (Accenture, 13 april 2026, versie 1, WCAG-versie) in deze aanbesteding: is het uitsluitend informatief, of worden de scores in Appendix C (p.45-46) gebruikt bij de selectie of beoordeling van inschrijvingen? En bent u bereid feitelijke onjuistheden die via deze Nota van Inlichtingen worden gemeld, te corrigeren in een erratum bij het rapport?
Antwoord	Het adviesrapport 'Op weg naar Weerbare Virtualisatie' is ter informatie bijgevoegd bij het marktconsultatiedocument. Deze marktconsultatie is niet het platform om eventuele klachten over het rapport af te handelen.

Vraag 36	
Vraag	Vraag nav Bijlage A (Adviesrapport): Op p.82 staat dat OpenShift 'niet wordt beschouwd als volledig open-source' vanwege 'leverancier eigen, vooraf geconfigureerde plug-ins, ondersteunings- en beheertools'. Kunt u aangeven om welke componenten van Red Hat OpenShift het concreet gaat, en op welke bron deze kwalificatie berust? Als dit niet kan worden onderbouwd, wilt u de tekst dan corrigeren en aangeven of dit gevolgen heeft voor de score 'Autonomie en continuïteit van de leverancier' (OpenShift 4, Rancher Prime 5)?
Antwoord	Zie het antwoord op vraag 35.

Vraag 37	
Vraag	Vraag nav Bijlage A (Adviesrapport): Bij de TCO-score van Red Hat OpenShift (p.46: TCO 1, Licenties en Support 2) wordt niet vermeld welke editie is beoordeeld. Kunt u bevestigen of daarbij is uitgegaan van Red Hat OpenShift Virtualization Engine (de editie voor uitsluitend VM-workloads, met een abonnement per bare-metal node) of van OpenShift Container Platform? Als dat OpenShift Container Platform was, bent u dan bereid de TCO-beoordeling voor een VM-only scenario opnieuw te bezien?
Antwoord	Zie het antwoord op vraag 35.

Vraag 38	
Vraag	Vraag nav Bijlage A (Adviesrapport): Op p.85 staat dat 'migratie naar OpenShift her architectuur of containerisatie van applicaties vereist'. Kunt u bevestigen dat dit niet geldt voor virtuele machines, die met de Migration Toolkit for Virtualization als VM kunnen worden gemigreerd (cold en warm migration vanaf vSphere)? Als dat zo is, wilt u dan de tekst corrigeren en aangeven of dit gevolgen heeft voor de scores 'Kosten Migratie' (1) en 'Kosten Operationeel' (1)?
Antwoord	Zie het antwoord op vraag 35.

Vraag 39	
Vraag	Vraag nav Bijlage A (Adviesrapport): In de beschrijving van Red Hat OpenShift (p.83-86) staan enkele verouderde of onjuiste technische gegevens: (a) de netwerktekst op p.83 is gelijk aan die bij Rancher Prime (p.79), terwijl OVN-Kubernetes de standaardplugin van OpenShift is. (b) de Grafana UI is sinds versie 4.11 (generally available in augustus 2022) geen onderdeel meer van de monitoringstack; (c) sinds Logging 6.0 (oktober 2024) worden Elastic-search, Kibana en Fluentd niet meer meegeleverd; (d) clusterupgrades lopen via de Cluster Version Operator, niet via OLM; (e) 'OpenShift Origin' heet sinds 2018 OKD. Kunt u bevestigen welke productversie is beoordeeld, deze passages actualiseren en aangeven of dit gevolgen heeft voor de scores op '(Software Defined) Netwerken', 'Lifecycle management' en 'Observability en monitoring'?
Antwoord	Zie het antwoord op vraag 35.

Vraag 40	
Vraag	Vraag nav Bijlage A (Adviesrapport): Op p.85 staat dat OpenShift wordt afgenomen 'via een abonnement per CPU-core'. Volgens de actuele Red Hat subscription guide zijn de eenheden een core-pair (2 cores / 4 vCPU's) of een bare-metal node (één fysieke server, ongeacht het aantal sockets of cores), en wordt OpenShift Virtualization Engine uitsluitend per bare-metal node afgenomen. Kunt u dit bevestigen en de tekst corrigeren? En kunt u aangeven of een licentiemodel (/subscription-model) dat niet afhangt van het aantal cores invloed heeft op de scores 'Licentie en abonnement' en 'Kosten Licenties en Support', nu het rapport juist het per-core model van VMware als risico noemt?
Antwoord	Zie het antwoord op vraag 35.

Vraag 41	
Vraag	Vraag nav Bijlage A (Adviesrapport): Op p.83 (en ook p.47 en p.51) staat dat 'KVM meer geschikt is voor kleinschalige tot middelgrote omgevingen'. KVM is de basis van onder meer AWS EC2 (Nitro) en Google Compute Engine, en het rapport stelt zelf (p.62) dat Nutanix AHV op KVM is gebaseerd, terwijl Nutanix op 'Virtualisatie/hypervisor' een 5 krijgt en de andere KVM-gebaseerde platformen een 4. Kunt u de bron van deze kwalificatie noemen of de passage corrigeren, en aangeven of de hypervisor scores van de KVM-gebaseerde platformen daarmee consistent zijn?
Antwoord	Zie het antwoord op vraag 35.

Vraag 42	
Vraag	Vraag nav Bijlage A (Adviesrapport): De TCO-onderbouwing van Red Hat OpenShift (p.86) is woordelijk gelijk aan die van Rancher Prime (p.82). Toch scoort OpenShift lager op 'Kosten (TCO)' (1 tegen 2), 'Kosten Operationeel' (1 tegen 2) en 'Kosten Migratie' (1 tegen 2). Kunt u toelichten welke aanvullende overwegingen tot dit verschil hebben geleid? Daarbij vermeldt het rapport bij Rancher Prime 'beperkte tooling voor grootschalige VM migraties' (p.82), terwijl voor OpenShift de Migration Toolkit for Virtualization beschikbaar is. Als er geen aanvullende overwegingen zijn, bent u dan bereid de scores gelijk te trekken of te herzien?
Antwoord	Zie het antwoord op vraag 35.

Vraag 43	
Vraag	Vraag nav Bijlage A (Adviesrapport): Op p.83 wordt OpenShift Virtualization Engine 'nadrukkelijk gepositioneerd als vervanger … op traditionele virtualisatie'. Op p.85 gaat de beoordeling van 'Impact op de organisatie' en 'Migratie en exit' er echter van uit dat applicaties 'aangepast moeten worden om in containers te kunnen werken'. Kunt u aangeven van welk scenario de bedrijfsvoerings- en kostenscores uitgaan? En bent u bereid voor het VM-only scenario een aparte beoordeling op te nemen?
Antwoord	Zie het antwoord op vraag 35.

Vraag 44	
Vraag	Vraag nav Bijlage A (Adviesrapport): Neemt Accenture, of een met Accenture verbonden onderneming, direct of indirect (bijvoorbeeld als onderaannemer) deel aan deze aanbesteding? Zo ja, welke maatregelen in de zin van art. 2.51 Aanbestedingswet 2012 neemt u? En worden de onderliggende bronnen en scoring onderbouwing van het adviesrapport met alle gegadigden gedeeld?

Antwoord	De huidige procedure betreft een marktconsultatie, geen aanbesteding. Dit is een openbare marktconsultatie wat betekent dat het aan iedere organisatie vrij staat om een bijdrage te leveren. Vanwege het vertrouwelijke karakter gaan wij niet in op al dan niet deelname van individuele bedrijven en organisaties.